

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI IJTIMOY SALOHIYATINI RIVOJLANTIRISHDA BOSHQARUV MADANIYATINING AHAMIYATI

O'razaliyeva Dilorom

Toshkent shahridagi Puchon universiteti magistranti

To'rayeva Dilafruz Rustamboyevna

Toshkent shahridagi Puchon universiteti PhD, dotsent

Anotatsiya: *Ushbu ish maktabgacha ta'lim tashkilotlarining ijtimoiy salohiyatini rivojlantirishda boshqaruv madaniyatining tutgan o'rnini yoritadi. Tadqiqotda boshqaruv madaniyatining mazmuni, rahbarning kommunikativ, tashkiliy va innovatsion kompetensiyalari, shuningdek, ijtimoiy hamkorlikni yo'lga qo'yishdagi amaliy mexanizmlar tahlil qilinadi. Boshqaruv jarayonida samarali muloqot, jamoa muhitini shakllantirish, ota-onalar bilan hamkorlik, hududiy hamjamiyat bilan aloqalar maktabgacha ta'lim tashkilotining ijtimoiy salohiyatini kuchaytiruvchi asosiy omillar sifatida ko'rib chiqiladi. Tadqiqot natijalari tizimda rahbarlik madaniyatini yuksaltirish orqali bolalar ta'limi sifatini oshirishga xizmat qiladi.*

Kalit so'zlar: *Boshqaruv madaniyati, ijtimoiy salohiyat, maktabgacha ta'lim, rahbar kompetensiyasi, kommunikativ madaniyat, jamoaviy muhit, ijtimoiy hamkorlik.*

Annotation: *This paper explores the role of management culture in enhancing the social potential of preschool education institutions. It examines the content of management culture, the leader's communicative, organizational, and innovative competencies, as well as practical mechanisms for establishing social partnership. Effective communication, team-building, cooperation with parents, and collaboration with the local community are considered key factors that strengthen the social potential of preschool institutions. The findings emphasize that improving leadership culture significantly contributes to the overall quality of early childhood education.*

Keywords: *Management culture, social potential, preschool education, leadership competence, communication culture, team environment, social partnership.*

Аннотация: *В данной работе раскрывается роль управленческой культуры в развитии социального потенциала дошкольных образовательных организаций. Исследование включает анализ содержания управленческой культуры, коммуникативных, организационных и*

инновационных компетенций руководителя, а также практических механизмов развития социального партнёрства. Эффективная коммуникация, формирование командной среды, сотрудничество с родителями и взаимодействие с местным сообществом рассматриваются как ключевые факторы, усиливающие социальный потенциал дошкольного учреждения. Результаты подчёркивают, что повышение культуры руководства способствует улучшению качества дошкольного образования.

Ключевые слова: *Управленческая культура, социальный потенциал, дошкольное образование, компетентность руководителя, коммуникативная культура, командная среда, социальное партнёрство.*

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari jamiyatning eng muhim bo'g'inlaridan biri bo'lib, unda bola shaxsining dastlabki ijtimoiylashuvi, kommunikativ malakalari, qadriyatlari va dunyoqarashi shakllanadi. Ushbu jarayonning samaradorligi nafaqat pedagoglar faoliyatiga, balki tashkilot rahbariyati tomonidan yaratiladigan ijtimoiy muhitga ham bevosita bog'liq. Shu boisdan boshqaruv madaniyati maktabgacha ta'lim muassasasining ijtimoiy salohiyatini shakllantirish va rivojlantirishda strategik ahamiyat kasb etadi.

Bugungi kunda maktabgacha ta'lim tashkilotining ijtimoiy salohiyati faqatgina ta'lim jarayoni bilan cheklanmay, balki ota-onalar bilan hamkorlik, mahalla va jamoatchilik bilan o'zaro aloqalar, bolalarning psixologik farovonligi, madaniy muhitning yaratilishi kabi ko'plab omillar orqali shakllanadi. Ana shunday ijtimoiy tizimni boshqarishda rahbarning boshqaruv madaniyati hal qiluvchi rol o'ynaydi.

Ijtimoiy salohiyat — bu ta'lim muassasasining bolalar, ota-onalar, pedagoglar va mahalla bilan samarali o'zaro hamkorlik qilishi orqali yuzaga keladigan ijtimoiy-psixologik va pedagogik imkoniyatlar majmui. Boshqaruv madaniyati esa rahbarning kommunikativ, tashkiliy, axloqiy, innovatsion, strategik, psixologik va liderlik kompetensiyalarini o'z ichiga oladi.

Bugungi kunda maktabgacha ta'lim tizimi modernizatsiya qilinayotgan sharoitda boshqaruv jarayonlari ham yangicha yondashuvni talab qilmoqda. Xodimlar jipsligi, ota-onalar bilan hamkorlik, bolalarning psixologik farovonligi, ta'lim-tarbiya sifati — bularning barchasi mahalliy darajadagi boshqaruv madaniyati bilan chambarchas bog'liq.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyati zamonaviy ijtimoiy talablar, pedagogik jarayonning murakkablashuvi va ta'lim muassasalarining ijtimoiy makondagi o'рни ortib borayotgani bilan izohlanadigan holda kengayib bormoqda. Bunday sharoitda tashkilotning faqat ta'limiy emas, balki ijtimoiy salohiyatini ham rivojlantirish dolzarb masalalardan biriga aylandi. Ijtimoiy

salohiyat — bu muassasaning jamiyat bilan o‘zaro hamkorlik qilish, ijtimoiy loyihalarni amalga oshirish, ota-onalar va mahalla bilan samarali aloqalar o‘rnatish, bolalarning har tomonlama rivojlanishi uchun qulay muhit yaratish imkoniyatlarini ifodalovchi kompleks tushunchadir.

Mazkur salohiyatni rivojlantirish jarayoni maxsus mexanizmlar, boshqaruv yondashuvlari va pedagogik-psixologik amaliyotlar orqali ta‘minlanadi. Ushbu mexanizmlar tizimli, maqsadga yo‘naltirilgan, innovatsion va ijtimoiy hamkorlikka asoslangandir. Boshqaruv madaniyatining yuqori darajasi bu mexanizmlarning izchil ishlashida bosh omil sifatida namoyon bo‘ladi.

Maktabgacha ta‘lim tashkilotlari direktorlarining imidjini shakllantirish — bu faqat tashqi ko‘rinish yoki muloqot madaniyatini rivojlantirish emas, balki rahbarning kasbiy, ma‘naviy va boshqaruv salohiyatini kompleks holda namoyon etish jarayonidir. Zamonaviy ijtimoiy hayotda direktorning ijobiy imidji nafaqat tashkilot obro‘-e‘tiborini oshiradi, balki pedagoglar jamoasining birdamligi, ota-onalar ishonchi, bolalar rivoji uchun yaratiladigan sharoitlar sifatiga ham bevosita ta‘sir ko‘rsatadi. Shuning uchun imidj menejmentni puxta yo‘lga qo‘yish bugungi ta‘lim tizimida strategik ehtiyoj sifatida qaraladi.

Direktorning professional imidji, avvalo, uning yetakchilik madaniyati, boshqaruv ko‘nikmalari, mas‘uliyati, innovatsiyaga ochiqqligi va muloqot madaniyati orqali shakllanadi. Uchrashuvlar, pedagogik kengashlar, ota-onalar bilan ishlash, jamoada sog‘lom psixologik muhitni yaratish – bularning barchasi rahbarning shaxsiy uslubi orqali talqin etiladi. Shuningdek, axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish, tashkilot faoliyatini ochiq-oshkora yoritish, rasmiy sahifalar orqali natijalarni ommaga taqdim etish ham imidjning muhim tarkibiy qismidir.

Imidjni shakllantirish mexanizmlarining samarali ishlashi uchun rahbar o‘z ustida muntazam ishlashi, kasbiy rivojlanish dasturlarida qatnashishi, ilg‘or boshqaruv tajribalarini o‘rganishi va ularni amaliyotda qo‘llashi zarur. Direktorning intellektual salohiyati, mas‘uliyatli qaror qabul qilish qobiliyati, adolatli va ochiq boshqaruv yuritishi — jamoa ishonchining asosiy omillaridan biridir. Bundan tashqari, u tashkilotning tashqi hamkorlik aloqalarini yo‘lga qo‘yish, ijtimoiy loyihalarda faollik ko‘rsatish orqali ham o‘z imidjini mustahkamlashi mumkin.

Maktabgacha ta‘lim tashkilotlari direktorining imidji — bu bir necha tarkibiy qismlardan iborat murakkab tizim bo‘lib, uni shakllantirish jarayonida rahbarning shaxsiy fazilatlar, boshqaruv uslubi, kommunikativ kompetensiyasi, tashkiliy madaniyati va jamoatchilik bilan ishlash ko‘nikmalari hal qiluvchi ahamiyatga ega.

Xulosa qilib aytganda, MTT direktori faoliyatining har bir jihati uning imidjini shakllantirishga xizmat qiladi. Ijobiy imidj – bu shaxsiy ambitsiya emas, balki muassasaning kelajagi uchun zarur boʻlgan muhim resursdir. Direktor imidjini shakllantirish mexanizmlarini toʻgʻri qoʻllash Oʻzbekistonda maktabgacha taʼlim sifatini oshirish va uning nufuzini yuksaltirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR ROʻYXATI:

1. Oʻzbekiston Respublikasi “Maktabgacha taʼlim va tarbiya toʻgʻrisida”gi Qonuni. — Toshkent, 2019.
2. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining “Maktabgacha taʼlim tizimini boshqarishni takomillashtirish chora-tadbirlari toʻgʻrisida”gi Qarori. — Toshkent, 2022.
3. Maktabgacha taʼlim vazirligi. Maktabgacha taʼlim tashkilotlari faoliyatini tashkil etish boʻyicha metodik qoʻllanma. — Toshkent: MTT nashriyoti, 2021.
4. Abdullayeva, M. Maktabgacha taʼlim menejmenti va boshqaruv madaniyati. — Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
5. Qodirova, N., & Poʻlatova, S. Maktabgacha taʼlimda innovatsion yondashuvlar. — Toshkent: Ilm Ziyo, 2021.
6. Hasanov, A. “Taʼlim muassasalarida boshqaruv madaniyati va liderlik kompetensiyasi.” // Pedagogika va psixologiya jurnali, №4, 2022.
7. Ziyodova, D. “Maktabgacha taʼlim tashkilotlari ijtimoiy salohiyatini oshirishning pedagogik mexanizmlari.” // Maktabgacha taʼlim, №2, 2023.
8. Robbins, S., & Coulter, M. Management. — New York: Pearson Education, 2018.
9. Hoy, W. K., & Miskel, C. Educational Administration: Theory, Research, and Practice. — New York: McGraw-Hill, 2013.
10. Cole, G. A. Management Theory and Practice. — London: Cengage Learning, 2016.

